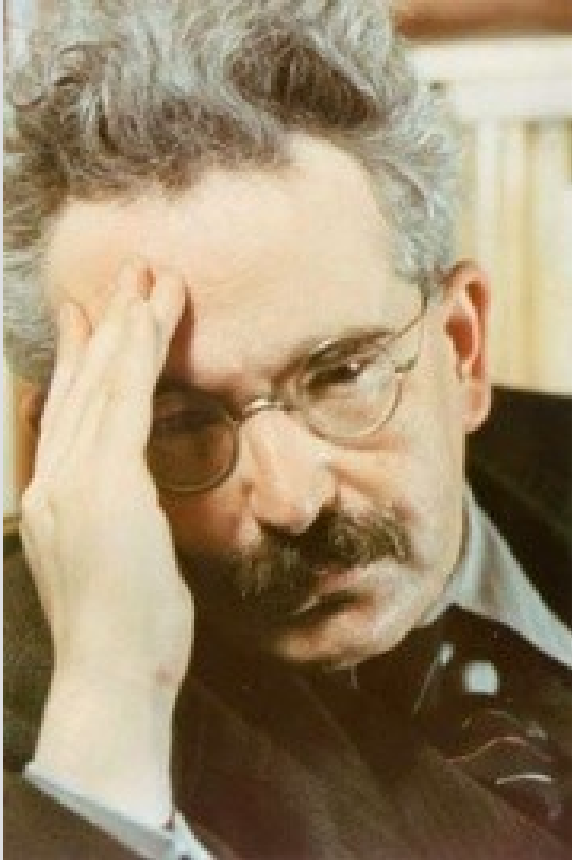

WALTER BENJAMIN

Bc. Zuzana Klusáčková
Historie a teorie galerijní pedagogiky
GP3MP_HTGP
vyučující: Mgr. Alice Stuchlíková
podzimní semestr 2011

WALTER BENJAMIN

http://www2.iim.cz/wiki/index.php/Walter_Benjamin

- Walter Bendix Schönflies Benjamin
- narozen 15. 7. 1892, Berlín
- významný německý filosof, sociolog a překladatel
- z židovské rodiny
- zemřel 26.9. 1940 Španělsko

WALTER BENJAMIN

- literární kritik, esejista, filosof, sociolog a překladatel
- předchůdce kritické teorie
- otec byl původně bankéř, později starožitník a obchodník s uměním – velký vliv na jeho pozdější dílo
- ve své práci dokázal kombinovat historický materialismus a židovský mysticismus – ovlivnil tak teorii estetiky

Studium

- studoval filosofii
- po maturitě v r. 1912 nastoupil na univerzitu ve Freiburgu, vrátil se zpět do Berlína
- studoval na Friedrich – Wilhelm – Universität, kde pokračoval ve studiu filosofie, německé lit. a dějin umění.
- v r. 1919 po obhájení doktorské disertace (Pojem umělecké kritiky v německé romantice) se začal věnovat vědecké činnosti a psaní odborných textů

Studium

- byl předsedou spolku „Svobodné studenstvo”
- v průběhu 1. sv. v. začal překládat (např. díla básníka Charlese Baudelaira)
- Studoval na univerzitě v Bernu a Mnichově, kde se setkal s významnými osobnostmi – **Rilkem, Kraftem, Scholemem, Blochem** atd.

Život a dílo

- nedařilo se mu získat dostatečný zdroj obživy pro sebe a svojí rodinu, proto nějaký čas žil z podpory rodičů
- jeho život provázelo několik neúspěchů – neúspěšně se pokoušel o akademickou kariéru
 - psal práce pro časopisy, ale nevynášely mu vysoké příjmy
- **zajímal se o marxismus a komunismus**
 - byl ovlivněn v názorech
- na přelomu 20. a 30. let hodně cestoval (osobní problémy)

Život a dílo

- Roku 1933 se dostal Adolf Hitler k moci a začala otevřená persekuce Židů
 - W.B. odcestoval do Dánska, Itálie a nakonec se usadil ve Francii, v Paříži
 - věnoval se dále psaní
 - jeho finanční situace byla složitá, obrat nastal až po vydání slavného díla
- „The work of Art in the Age of Mechanical Reproduction”***
(Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti, 1936)
- **koncept aury**

Život a dílo

- od roku 1927 až do své smrti průběžně pracoval na obrovské kolekci „*Arcades Project*“, která byla reflexní a kulturní kritikou pařížské společnosti.
- v roce 1938 přednášel v internačním táboře – přednášel za cigarety a tužku – na přímluvu přátel byl propuštěn
- V roce 1938 byla Paříž obsazena Hitlerovou armádou a W.B. uprchl na jih se snahou dostat se do Španělska a USA
 - nebylo mu dovoleno překročit hranice →
 - spáchal sebevraždu

Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti

koncept aury= zvláštní předitivo z prostoru a času

„Jednorázový projev dálky, ať už je jakkoli blízko. Kdo za letního poledne poklidně pozoruje horský hřeben na obzoru nebo větev, která na něj vrhá stín, vdechuje auru těchto hor, této větve.“ (Benjamin, s. 303)

- auru lze chápat jako náboj (dojem) z obrazu; každé dílo má svoji jedinečnou auru
- W.B. klade důraz na **pravost** díla (originalitu) a kritizuje reprodukci
- dílo díky své auře má význam nejen vizuální, ale i duchovní,
- je **nositelem tradice**

- **příklad s Venuší**

„Jedinečnost díla je totožná s jeho zasazením v tradici”
(tradici chápeme jako živou a velmi proměnlivou)

Socha Venuše byla pro Řeky kultovní objekt, měla pro ně silný význam, pro středověké křesťany byla naopak nenáviděnou modlou.

Obě tyto skupiny zasahovala její jedinečnost – **aura**.

- na tomto příkladu W.B. definuje hodnotu –
jedinečnost díla teologicky

(dílo nemusí být čistě duchovní, stačí, aby bylo krásné – uctívání krásy od dob renesance)

- **L'art pour l'art – teologie umění**

L'art pour l'art

= *umění pro umění*

- tendence v evropském umění a estetice 19. století, kterou mnozí dekadenti považovali za stěžejní
- klade se zde důraz především na formální stránku umění
- umění určené těm, kteří se o umění zajímají a chtějí mu porozumět
- kult „čistého umění“, neuznává kromě ideálu krásy žádné jiné funkce umění, tedy sociální, morální, politické aj.

Reprodukce uměleckého díla

Ústředním argumentem Benjaminovy studie je, že „[i] při vysoce dokonalé reprodukci odpadá jedno:

‘Zde a Nyní’ uměleckého díla – jeho neopakovatelná existence na místě, na němž se nalézá. ‘Zde a Nyní’ originálu vytváří pojem jeho pravosti“ (Benjamin 1979, s. 19).

Proto v mechanické reprodukci (jako film, fotografie, tisk) rozeznává znehodnocení přítomnosti uměleckého díla a zmizení jeho esenciální aury.

Reprodukce uměleckého díla

W.B. jako příznivce tradic a jedinečnosti kritizuje masovost, která se pro něj v umění ztělesňuje ve filmu a fotografii. Tyto dva pro něj neumělecké směry jsou schopny pouhé reprodukce, nejsou schopny vytvořit pravé umělecké dílo. Ve filmu je podle něj přímo zakotvená reprodukovatelnost (nákladná výroba filmů -> je nutné ho vyrobit ve více kopiích pro více lidí)

„Film dosud nepochopil svůj pravý smysl o skutečné možnosti...tyto možnosti spočívají v jeho jedinečné schopnosti přirozenými prostředky a nebývale přesvědčivě vyjádřit to, co je čarovné, zázračné, nadpřirozené.”
(Benjamin, s. 310)

Dvojitý vliv fotografie na umění

- reprodukce jako všeobecná kulturní praxe
- rozpad aury
- rozptýlené vnímání umění

„Jako voda, plyn a elektrický proud přichází zdaleka na povel téměř nepozorovatelného pohybu ruky do našich bytů, aby nám sloužily, tak budeme obklopeni obrazy nebo sledy tónů, které se naladí malým pohybem, téměř znamením, a stejně nás zase opustí“ (Paul Valéry, Pièces sur l'art, (Benjamin 1979, s. 19).

Fotografické reprodukce uměleckých děl vedou podle Benjamina k rozpadu aury a tedy i kultovní hodnoty uměleckého díla, neboť ruší **nepřekonatelnou 'dálku' originálního uměleckého díla ve prospěch jeho všeobecné, masové dostupnosti**. Autor považuje tuto šířící se praxi za příznak obecnější tendence své doby – vzrůstajícího významu mas, které preferují blízkost a dostupnost obrazů, i když reprodukováných:

„Stále nevývratněji se prosazuje **potřeba mít předmět v největší blízkosti jako obraz** a co více, jako obtisk, reprodukci. A reprodukce, jak ji pohotově poskytují ilustrované časopisy a filmové deníky, se zřetelně liší od obrazu“ (Benjamin 1979, s. 21).

- přednost před originálním obrazem, kterému Benjamin přikládá vlastnosti jako neopakovatelnost a trvání

Výstavní funkce umění

Ztráta aury uměleckého díla a s ní spojené odpoutání uměleckého originálu od jeho rituální funkce vede podle Benjamina k posílení **výstavní funkce uměleckého díla.**

Zatímco původně bylo umělecké dílo natolik těsně spojeno se svojí rituální funkcí, že až dodatečně bylo jako umění identifikováno, nyní jsme svědky stavu vlastně opačného - *umělecká tvorba se natolik odpoutala od tradiční představy a funkce umění, že se hlavním kritériem rozpoznání hodnoty předmětu jako uměleckého díla stalo jeho **vystavení v galerii.***

- **Dadaismus**
- **Dadaismus jako film**
- **Estetizace politiky a politizace umění**
- **Filmový herec**
- **Malíř a kameraman**
- **Recepce obrazů**
- **Mickey Mouse**

Nejvýznamnější práce

- *Kritika násilí* (1921)
- *Původ německé truchlohry* (Ursprung des deutschen Trauerspiels), habilitační práce, připravována od 1916, psána 1925, vydána 1928
- *Vyprávěč. Úvahy podnícené dílem Nikolaje Leskova* (Der Erzähler. Betrachtungen zum Werk Nikolai Lesskows, 1936)
- *Goethova Spříznění volbou* (Goethes Wahlverwandschaften, 1924-1925)
- *Paříž, hlavní město 19. století* (Paris, die Hauptstadt des XIX. Jahrhunderts, 1935)

Nejvýznamnější práce

- *Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti* (Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit, 1935-1936), poprvé otištěno francouzsky 1936
- *O některých motivech u Baudelaira* (Über einige Motive bei Baudelaire), 1939
- *Dějinně filozofické teze* (Geschichtsphilosophische Thesen, 1939), poprvé otištěno 1950
- *Centrální park* (Zentralpark), poprvé otištěno 1955

Zdroje

• Literatura

RITTER Martin, *Walter Benjamin, Výbor z díla I, Literárněvědné studie*, Praha, Oikoymenh, 2009

RITTER Martin, *Filosofie jazyka Waltera Benjamina*, Praha, Filosofia – Pinomopia, 2009

• Internetové zdroje

http://www.2.iim.cz/wiki/index.php/Walter_Benjamin

<http://www.cdbd.cz/autor-4790-walter-benjamin>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Walter_Benjamin

http://www.media-net.cz/databaze/walter_benjamin.php